

A Reformáció emlékünepe alkalmával hoztam nektek valamit a gyermekeim játékszekrényéből: egy darab gyurmát. A gyermekeink mindig szeretettek játszani vele, és persze, én is kellett játszak velük. Gyakran arra kértek, hogy csinálják nekik egy csigát. Aztán elromlott... De az a szép a gyurmában, hogy miután meggyúrod, újra lehet formálni.

Remélem, értitek mire fel hoztam tehát ezt az illusztrációt. Így lehet hát elképzelni a reformációt... Valamit újra formálni olyanná, amilyen egykor volt. Ennek azonban nemcsak egyszer kell megtörténnie, hanem folytonosan és folyamatosan. Ez a reformáció egyik kulcsfogalma: *ecclesia semper reformanda est* - az egyháznak folyton reformálódnia kell.

És mégis, az egyházra nézve, a reformáció fogalma felvet néhány nehéz kérdést.

1. Hogyha reformálásról beszélünk, akkor a formáról beszélünk. De hiszen a forma nem lehet önmagában a cél. Tehát, hogyha valaminek megvan a helyes formája, az nem azt jelenti, hogy az jó is. És példát sokat lehet felhozni arra, hogy mi lesz, amikor az emberek a hitük megélésében a forma rabjává vannak. És ez nem csak Izrael népére érvényes... Ézsaiás és Ámos prófétákon keresztül Isten pedig azt üzeni népének, hogy a megüresedett ünnepeiket utálja, rá sem tekint az áldozataikra, mert üressé váltak. Ez nem csak a farizeusokra érvényes, akiknek Jézus nem hitéletüknek a formáját kritizálja, hanem azt, hogy a formát istenítik, és közben belülről arrogánsak, büszkék, önteltek. És ez nem csak Rómára érvényes, ami ellen a reformátorok emelték fel hangjukat. Hanem minden idők minden egyházának, sőt minden vallásnak megvan a veszélye, hogy üres formalitássá váljon.

2. Hogyha azt mondjuk, hogy az egyháznak mindig reformálódnia kell, akkor fel kell tennünk a kérdést, hogy: mire, mivé? Melyik volt az egyháznak az a korszaka, formája, amihez mindig vissza kell térni? Az volt, amikor az egyház Hollandiában vagy magyar földön népegyház volt és az országvezetés és az egyház kéz a kézben irányították az országot? Vagy az a kor volt, amikor az egyház az apostolok korában kisebbségben, elnyomás alatt volt bár, de nagy lelki erőről tett bizonyosságot? Vagy az ősegyházi forma, az első, jeruzsálemi gyülekezet, amiről az ApCselben olvasunk? Az lenne a mérvadó? Mert – legalább is a formát tekintve, ezek a közösségek nagyon eltérnek egymástól.

3. A „reformálás” szónak mindig is van egy kissé aktivista hangzása: vagyis – az egyház reformációját nekünk kellene elvégeznünk. Hogyha eléggé jól megfogalmazzuk, hogy mi a cél, és stratégiákat találunk ki, gyűlésezünk, szervezünk, akkor sikerül kézben tartani az egyház közösségét és közben elfelejtjük, hogy utóvégtül ez nem egy egyesület, nem egy alapítvány,... hanem Jézus Krisztusnak a tulajdona, aki a vérével szerezte meg saját magának.

De hogyha Kálvin, Luther, Melancton, Zwingli és Bullinger munkáját közelebbről megvizsgálja az ember észre veszi, hogy a reformátorok végső célja nem az egyházi formáknak, hanem az emberi szívnek a reformálása volt. Mert a korabeli középkori egyház nem tudta megtenni, hanem a mindenféle kiüresedett forma, vagy egyenesen elvetendő forma az embereket inkább eltávolította Isten kegyelmétől. És a reformátorok felismerték, hogy az emberi szív megváltoztatására, reformálására csakis Isten kegyelme képes... *sola gratia*... és ezt csak az Ige által ismerhetjük meg... *sola scriptura*... csak a hit által lehet miénk... *sola fide*... csak Krisztus érdeméért... *solus Christus*... csak Isten dicsőségére... *solus Deo gloria*. És ez a reformáció élő és verő szíve: hogy emberek Istenhez térjenek és új életet kapjanak, reformálódjanak.

Mert habár lehet vitatkozni arról, hogy mi volt az egyháznak az ideális formája, arról nem lehet vitatkozni, hogy mi az embernek az ideális formája. Ezért olvastuk fel az 1 Mózes 1: 27-et – ahol az áll, hogy az embert Isten saját formájára... saját képére és hasonlatosságára teremtette. És ezt nem fizikailag kell elképzelnünk... az a szó, ami itt szerepel a héberben – *celem* – szó szerint azt jelenti, hogy szobor. És a korabeli emberek megélésében egy szobor azt az illetőt képviselte egy adott helyet, akit kiábrázolt – egy istent vagy egy királyt... ezért hogyha a királynak a szobrát rongálta valaki, olyan volt, mint hogyha a királyt magát támadta volna meg. Tehát az, hogy az ember Isten képe, képhordozója kell, hogy legyen a földön azt jelenti, hogy Istent képviselje a teremtett világban. Igen ám, de Istennek számos olyan tulajdonsága van, ami az emberre nem áttehető: *mindenható, mindentudó, mindenhol jelenvaló* – nem ebben kell Isten képét képviselnie az embernek, hanem egy olyan tulajdonságában, ami Isten lényét a legteljesebben írja le: *Isten szeretet* – mondja János apostol. Tehát az ember azt a szeretetet kell képviselnie a teremtett világban, Aki Isten maga. Ezért foglalja Jézus is a teljes Törvényt össze ezzel az egy szóval: szeretetet – Szeresd az Urat az te Istenedet mindenek felett, és felebarátodat, mint magadat. EZ az ideális létforma.

Na most már... ha ez az ideális létforma... értitek-e testvéreim, hogy miért kell nem csak az egyháznak, hanem az embernek magának is folyton reformálódnia? *Homo semper reformanda est*. Vagy esetleg volna-e valaki közöttünk, aki ezt már elérte? Aki élete minden pillanatában képes Istennek a szeretetét tökéletes módon képviselni. Nyugodtan szóljon... mert én is szeretném tudni, hogy hogyan csinálja...

Nem, bármennyire is igyekeznénk, nem sikerülne... és nincsen egyetlen forma sem, ami megváltoztathatna. A Törvény... nem volt elegendő megváltoztatni az ember szívét. Az egyház sem volt elegendő. Igen, a törvény el tudta érni azt, hogy embereket formáljon, akik bizonyos szabályokhoz tartják magukat, de a szeretet sehol sem volt. Igen, az egyháznak is volt (vagy van) egy bizonyos ereje, hogy értékeket, normákat adjon át az embereknek... de azt hiszem, senkinek sem kell magyaráznom, hogy az egyházon belül is a szeretet sajnos néha nagyon messze van.

Egy kisgyermeket keresztelünk ma, és épp azon gondolkodom, amit mindig mondok fiatal szülőknek. Nem tudom, hogy szakmai ártalom-e, de a gyermekeim születése körül mindig hitbeli következményeket vontam le. Amikor az első született, az volt a gyönyörű számomra... „hogya én képes vagyok ennyire szeretni saját gyermekemet... mennyivel inkább egy teremtő Isten minket, aki tudatosan, maga formálta az embert” Amikor pedig a második és a harmadik született, azon csodálkoztam, hogy a nagyok milyen szépen bánnak a kicsivel... ez aztán később változik is, persze. De ebből azt értettem: „hogyna nekem, földi édesapának ekkora örömet szerez, hogyha a gyermekeim szeretik egymást... mennyivel inkább Istennek, hogyha az Ő gyermekei szeretetben bánnak egymással... és mennyivel inkább okoz neki fájdalmat, amikor nem tesszük...”

Testvéreim... az Ádám bukása nem egy emberé, hanem a miénk. Szörnyű módon eldeformálódtunk, és szükségünk van arra, hogy valaki újra formáljon... reformáljon bennünket. És ez egy néha fájdalmas beavatkozás... a megkeményedett emberi szíveket lágyítani, gyúrni, majd formálni.

Az imént gyurmáztunk egy keveset... nos, ez is egy szép kép... amikor a gyurma friss, új, könnyen formálható... amikor magára hagyjuk, megszárad, kemény lesz. Az emberi szív is így

működik. Minél többet elfordul Istentől, az Ő Igéjétől, annál jobban saját magába fordul és megkeményedik. És hogyha aztán kell reformálódnia, az bizony fájdalmas is lehet, de szükséges. Amikor még kis gyermek, lágyabb a szív, és könnyen formálható... épp ezért oly nagy a szülők felelőssége... de felnőtteknél egyre kevésbé.

Ez is az emberi természetünk része: hogy egyáltalán nem akarunk reformálódni. Azt mondjuk: rendben van ez így, ahogy van... éltem már így 20 évet, 30-at... 70-et, 80-at... nincs szükségem, erőm, vágyam arra, hogy megváltozzak. Ismeritek-e azt a holland zeneszámot, hogy: „laat me mijn eigen weg maar gaan, ik heb het altijd zo gedaan?” – Engedj utamra, hagyj járnom a saját utamon... mindig is így tettem. Sokan elérékenyülnek ennek hallatán. De észrevesszük-e, hogy mennyire öntelt dalszöveg ez? Hagyj békén! Foglalkozz a magad dolgával! Nekem nem kell megváltoznom, legfeljebb neked! Ez a mottó mindenestől az „egóról” szól.

Így beszél valaki, aki saját magába kövült... de akinek a szívét az evangélium lágyítja, az egy másik holland ének szavai éneklí: „*kneed mij Heere God, ook als het soms wel eens pijn doet. Kneed mij, Heere God, U weet precies hoe ik zijn moet.*” – Gyúrjál, formálj engem Istenem, még akkor is, hogyha fáj...gyúrjál, formálj Istenem, Te tudod, milyennek kell lennem...

És milyennek kell lennünk? A gyönyörű az, hogy nem csak Ádámra tekinthetünk vissza...amilyennek teremtett Isten... az is szükséges, hogy belássuk a kudarcunkat... hanem a második Ádámra is kell tekintenünk. Jézus Krisztusra, akiről Isten kijelenti: *ez az én szeretett Fiam, akiben én gyönyörködöm.* Pál apostol így fogalmaz a Róma 8-ban: *Mert akiket eleve kiválasztott, azokat eleve el is rendelte, hogy hasonlókká legyenek Fia képéhez, hogy ő sok testvér között legyen elszülött.*

És akkor még egy kicsit vissza az ekkléziához... annak is folyton reformálódnia kell... Vajon, lehetünk-e egy ilyen egyház? Egy olyan egyház, amelyiknek a reformáció nem a formáról szól. Egy olyan egyház, amelyik nem mindenáron hagyományos akar lenni, amelyik nem foggal-körömmel ragaszkodik a múlthoz (mert hát az őseink is így csinálták), a hagyományokhoz, formákhoz, mintha abban rejlene a menedéke. És egy olyan egyház, amelyik nem mindenáron progresszív akar lenni, és eszeveszetten keresni az új formákat, (mert hát el kell érni a fiatalokat, kell haladni a világgal), mintha abban rejlene a menedéke. Hanem lehetnénk-e egy olyan egyház, amelyik olyan emberek közössége, akik felismerték, hogy Isten Igéjének és Szentlelkének folyamatosan formálnia kell minket. Egy olyan egyház, melyben csecsemők, gyermekek, fiatalok, felnőttek, idősek, közösen kérik Istent: *Gyúrjál, formálj engem, Úr Isten – Te tudod, hogy milyennek kell lennem.* ÁMEN